

FULL OFICIAL DEL DILLUNS DE BARCELONA

DILLUNS, 20 DE JUNY DEL 1938

Administració : Casa d'Assistència President Macià : Montalegre, 5 : Barcelona : Tel. 24770

NÚMERO 653 : 30 CÈNTIMS

Les forces lleials segueixen llur avanç al front de Villarreal

L'aviació estrangera continua les seves agressions sobre poblacions de la reraguarda

COMUNICAT OFICIAL

MINISTERI DE DEFENSA NACIONAL

COMUNICAT OFICIAL DE GUERRA

EXERCIT DE TERRA

FRONT DE LLEVANT. — Es lluita amb gran intensitat a tots els sectors d'aquest front. Al de la Puebla de Valverde, els facciosos aconseguiren ocupar les cotes 1686, 1642 i 1676.

També es combat amb duresa al vèrtex Atalaya, al nord d'Onda.

A la zona de Villarreal les forces lleials progressen lentament, venent la tossuda resistència rebel.

Els nostres aparells realitzaren eficaces serveis de bombardeig i metrallament en les línies faccioses.

FRONT D'EXTREMADURA. — L'enemic, intensament ajudat per

la seva aviació, ha continuat atacant les nostres posicions del sector Peñarroya, Granja de Torrehermosa, i aconseguí arribar fins a dos quilòmetres al N. E. de Peraleda de Zaucejo, sector en el qual es lluita a ferissadament.

Els intents rebels en direcció als ports de Castuera i Azuaga, han estat, malgrat llur duresa, continguts enèrgicament.

AVIACIO

Ultra les ressenyades en el comunicat d'ahir, l'aviació estrangera al servei dels facciosos realitzà agressions sobre Alacant, Dènia i Gandia.

Durant la matinada passada i el dia d'avui ha bombardejat diverses vegades Cartagena, València i Barcelona.

En totes aquestes agressions ocasionaren víctimes.

Els menjadors infantils

Amb assistència del conseller d'Economia, senyor Comorera, s'inaugurà ahir el primer restaurant creat per la Generalitat de Catalunya

Discursos del conseller i del representant de la II.ª Divisió

Ahir fou inaugurat oficialment el primer Menjador infantil que la Generalitat de Catalunya, a iniciativa del Departament d'Economia, ha creat a la nostra ciutat.

Aquest primer menjador per a infants està situat a l'antic Cinema Verdi, de la barriada de Gràcia, convenientment reformat i decorat amb un gust exquisit i amoblat modernament.

A l'acte assistí el conseller d'Economia, senyor Joan Comorera; sots-secretari d'Economia, senyor Ruiz i Ponsetí; regidor senyor Muni; els senyors Soler i Cid, en representació del Front Popular de Catalunya; president de la Comissió Interventora de la Indústria Gastronòmica, senyor Coma, i els membres d'aquesta, senyors Bertran, Soler i Viola; senyor Duc, president del Consell de la Indústria Agrícola i Alimentària; Dolors Bargalló, de la Unió de Dones de Catalunya; Miquel Ferrer, secretari general de la UGT; els senyors Ramos i Comerma, representants de la CNT a la Indústria Gastronòmica; senyors Sallés, de la Comissió d'Indústries de Guerra, i una representació de l'Aliança Jovenívola Antifeixista de Catalunya.

Eren també presents a l'acte, el president del Congrés Nacional Indi, senyor Neru, acompanyat de la seva esposa; la diputat Margarida Nel-

ken; l'esposa i filla del conseller d'Economia i la seva secretària particular, Antònia Comorera.

La Divisió II, que apadrina l'esmentat menjador, envia una delegació de combatents i la seva Banda Militar, que amenitzà l'acte.

La sala destinada al restaurant i les altres dependències del local eren ocupades totalment pels infants inscrits, en nombre de dos mil, acompanyats de llurs familiars.

La presència del conseller senyor Comorera fou saludada amb grans aplaudiments i amb visques al Govern de la Generalitat, al President Companys, a Catalunya i a la República.

ELS DISCURSOS

Obre l'acte el president de la Comissió Interventora de la Indústria Gastronòmica, senyor Coma, el qual digué que el Govern de la Generalitat inaugurava el primer menjador infantil. La iniciativa del conseller d'Economia — afegí — ha estat portada a cap per la Comissió Interventora i ajudada amb tot entusiasme per tots els obrers que han treballat incansablement dia i nit per a veure realitzada aquesta iniciativa fins que sigui ampliat a totes les barriades de la nostra ciutat.

(Continua a la pàg. 4)

El parlament del cap del Govern

El doctor Negrín exalta, una vegada més, les virtuts cíviques del nostre poble i preconitza la resistència a l'invasor com a garantia de la victòria

Publiquem a continuació la part del parlament que des de Madrid pronuncià el president del Consell de Ministres, doctor Negrín, que no els fou possible de publicar a alguns diaris del matí d'ahir.

LES NOSTRES LLUITES POLITIQUES

Espanya se desgasta y ensangrienta porque la ambición sin freno de países para quienes por definición el derecho de los pueblos en nada cuenta, posa en ella su mirada de rapaña, viendo en nuestra patria una víctima propicia para su codicia. Una riqueza potencial inmensa, una privilegiada situación geográfica, única en Europa, fueron alicientes sobrados para maquinar la endiablada estrategia que si todos no nos esforzamos en descoyuntar, puede poner bochornoso remate a la historia de nuestra patria. Nosotros, los españoles, es verdad, les dimos el terreno abonado para sus combinaciones maquiavélicas. Las luchas intestinas de un pueblo en el que, a través de generaciones de mezquina política, se había entumecido su sentido nacional, permitían envenenar la convivencia ciudadana estimulando extremismos bien intencionados, de opuesto colorido, provocando con método demagógico la violencia incontinente, debilitando los resortes del Estado y suscitando recíprocos recelos contra instituciones vitales de la nación y la ciudadanía.

LA RAPACITAT DELS TOTALITARIS

Así se constelaba un clima en el que la revuelta podía parecer una defensa y el pronunciamiento medida preventiva, y una y otro, defensa y pronunciamiento, podían aspirar a presentarse como revolución salvadora. Sobre el triunfo de una facción esperaba asentarse una hegemonía militar, política y económica; era un plan bien meditado; pero el pueblo español lo ha echado por tierra. Frustróse el intento, y lo que se calculó como una insurrección, terció en lucha civil para convertirse al poco tiempo en guerra de invasión. No os engañéis, es la realidad. ¿No habéis visto el plan de escisión, de incitación a la violencia, urdido por italianos y alemanes en un país vecino? ¿No os dice nada Checoslovaquia, Rumania y el Brasil? ¿No os habéis enterado de que el mismo intento llevan con movimientos de sedición similares en otros países de Europa y América? ¿No os habéis percatado de que la finalidad inmediata

no parece la misma, y la finalidad remota es siempre la de enturbiar el medio en que puedan saciar su voracidad los totalitarios? ¿Creéis que esos alemanes e italianos que destruyen nuestras ciudades y personas, devastan nuestras riquezas, asesinan sin piedad nuestras mujeres y niños — niños y mujeres de España —, creéis que sienten apego por nuestra guerra, que profesan simpatías por nuestras gentes? Sí, sí. En el fondo se aprovechan, pero os desprecian.

Les falta pátina para comprendernos y les sobra mezquindad para estimarnos. Esta y no otra es la realidad. ¿Habréis de consentir que los que hoy se sienten amos y señores y consideran hipotecados en su provecho nuestro terruño nos dividan en zonas de influencia y sean los beneficiarios de la labor acumulada por nuestros padres y de los trabajos que realicen nuestros hijos? ¿No veis que nada les importará, si preciso fuera, contentar a otros con parte de la presa, desmenuzarnos y convertirnos en país de capitulaciones o territorio de mandatos? Esos son los términos reales del problema.

Somos las víctimas de la ambición desmedida de unos y de la mediocridad y pusilanimidad de otros.

Para salvar a España del dominio de otros y de la posible explotación por todos luchamos y venceremos. La seguridad del triunfo la da el propósito inquebrantable de obtenerlo.

PERSEVERANÇA EN LA LLUITA

Nuestra gente cede ante lo inconcebible, aguardando el desquite; pero no se doblega y declara vencida. Así pasó en Madrid, así ha pasado en Cataluña; así pasa en Levante y en Extremadura. Lograr el desquite y con ello la victoria en bien de todos! Preguntar si no a esos estupefactos luchadores de la División 43, quienes después de meses de incalculable pelea, agudizada por la carencia absoluta de proyectiles de artillería, casi sin un cartucho de fusil — ¡otra vez la santa no interviene! — se repliega con orden perfecto para incorporarse de nuevo al frente pasando por Francia y se repite el plebiscito de la División 31, que prueba al mundo — pruebas le hacen falta — con quién está el pueblo español.

La seguridad del triunfo nos la da el aprendizaje cotidiano. El día que se consigue una lección, no es día perdido. El quebranto que lleve aparejado alguna enseñanza no es irreparable. Así vamos aprovechando lecciones de

enseñanza y curtiéndonos para encarar desgracias.

Hemos aprendido que, sin una alta moral, no se hace ni se gana la guerra. Y hoy la moral de nuestras tropas y retaguardia — la que trabaja, la que siente nuestra causa y no la que al principio se vestía de optimismo para disimular su encono y hoy rezonga desde que garantizada su seguridad personal puede significar su mal humor — la moral de esa retaguardia que es la inmensa mayoría y la de las tropas es excelente, a pesar de sus sufrimientos y privaciones. Sabemos que es preciso intensificar la producción de armamentos y nuestras fábricas y talleres trabajan como nunca.

QUADRES DE COMANDAMENT I FORTIFICACIONS

Hemos experimentado amargamente lo que significa la falta de cuadros de mando — uno de los principales motivos de nuestros infortunios — y con asombrosa vertiginosidad se forman, completan y organizan. Nuestras escuelas de clases, oficiales, comisarios y jefes se perfeccionan y multiplican. Tenemos reservas, las aumentaremos y las daremos una preparación eficiente. Fortificamos y fortificaremos, y potenciaremos en ese sentido nuestro esfuerzo, que tendrá que ser titánico. Hemos aprendido lo que entorpece la conducta en la guerra cuando un país está en pie de lucha. Y a simplificar este problema y a adquirir la unidad de dirección necesaria nos dedicamos. España no es un peñón aislado en el mundo; cada día de resistencia es una batalla que internacionalmente podemos apuntar a favor de nuestra causa, porque la heroicidad de nuestros soldados ha dado al traste con cábalas y planes que urdían a nuestra costa.

No está aún maduro el fruto — que no todos los pueblos tienen la precocidad del nuestro —; pero cuando lo recojamos será un mérito a nuestra perseverancia y a nuestra persistencia. Hemos dado al mundo un alto ejemplo de tenacidad y coraje. Y había infelices que creían al pueblo español frívolo, así decían por cómoda deficiencia e indotado de esas virtudes.

No saben que en siete siglos de reconquista libramos a Europa, decadente entonces, de una vigorosa invasión oriental, de la que supimos extraer sus mejores esencias. Ni se dan cuenta de que civilizar a la América, pese a ciertas patrañas, con me-

(Continua a la pàg. 4)

El festival d'ahir a la tarda al camp de l'Espanyol

C. D. ESPANYOL, 2;
LLEONS VERMELLS, 3

Davant nombrosíssima concurrència se celebrà ahir, a la tarda, un interessant festival a profit del Socors Roig de Catalunya (SRI).

En primer lloc jugaren un partit de futbol un equip amateur de l'Espanyol i un altre del Fortpienc. L'encontre acabà amb empat a un gol.

A continuació feren llur presentació al terreny de joc la banda de cornetes i timbals del Socors Roig i la banda de música del Cos d'Assalt, i seguidament unes unitats motoritzades del Cos de Carrabiners. L'air presència fou acollida amb grans ovacions, que es reproduïren en executar l'Himne Nacional i *Els Segadors*. També foren molt aplaudides algunes interessants evolucions realitzades per les esmentades unitats motoritzades.

La desfilada d'aquestes unitats fou presenciada des de la llotja presidencial pel coronel del Cos de Carrabiners, senyor Trucharte, al qual acompanyaven diversos caps i oficials de l'esmentat Cos; Dolors Bargalló, del Socors Roig de Catalunya, i altres personalitats.

Seguidament sortiren els equips del C. D. Espanyol i dels Lleons Vermells, integrat aquest per elements pertanyents al Cos de Carrabiners, que foren rebuts amb grans aplaudiments.

El partit jugat entre ambdós equips resultà molt interessant en tot moment i competit, puix que a un millor conjunt per part de l'Espanyol, els Lleons Vermells saberen imprimir una major velocitat i entusiasme, que en diversitat d'ocasions es traduïren en franc domini, i en acabar la lluita, en el triomf ben clar i merescut.

Els primers moments foren de lleuger domini de l'Espanyol, que atacà

amb gran persistència la porta defensada per Hospital. Reaccionaren els Lleons Vermells, i en poc espai de temps la seva davantera fallà un parell de magnífiques ocasions per a marcar. El joc es féu bastant anivellat, i ambdues portes passaren per situacions difícils, ben resoltes totes elles pels dos porters. Una magnífica capcinada de Martínez s'establí al pal, i a continuació un xut del mateix jugador fou desviat a córner per Hospital. La rapidesa en el joc fou la seva característica més remarkable, i, per tant, la lluita adquirí molta emotivitat. El primer temps acabà amb empat a zero gols.

En reprendre's el joc, els Lleons Vermells pressionaren amb força insistència la porta de l'Espanyol i imposaren un domini constant. Amb tot, als dotze minuts de joc, Martínez, en una jugada molt intel·ligent, aconseguí, d'un tret creuat, el primer gol de l'Espanyol. A continuació vingué l'empat. Fou a conseqüència d'un canvi llarg de Climent, que Castellanos rematà. Nous atacs dels Lleons Vermells, amb molts embolics davant la porta de l'Espanyol, tots ells sense resultat.

Als trenta minuts, Martínez passà avançat a Panadès el qual, endinçant-se, aconseguí, d'un xut creuat, el segon gol espanyolista. No es desanimaren els Lleons Vermells i llurs atacs persistiren, i el pal salvà un bon dispar de Salguero. A la poca estona, es retirà del terreny de joc l'esmentat jugador, per indicació de l'àrbitre. A continuació, Venys aconseguí l'empat, i en els darrers minuts del partit, Navaza, en rematar amb el cap un córner, aconseguí el gol de la victòria dels Lleons Vermells.

El partit fou arbitrat pel col·legiat Joaquim Soler, i els equips s'arregleraren així: *Lleons Vermells*: Hospital, Viavé, Guillén, Sànchez, Navaza, Pichi, Clement, Venys, Sal-

guero, Hidalgo i Castellanos. — *Espanyol*: Tries, Ponce, Segura, Mendoza, Lafulla, Tarín, Vallès, Pasqual, Martínez, Saura i Raga. A la segona part jugaren: Tries, Ponce, Mendoza, Cortès, Lafulla, Pérez, Rodés, Pasqual, Martínez, Saura i Panadès.

BEISBOL

TROFEU CLUB CUBA

Primer grup

Catalònia, 19; John Run, 6.

Segon grup

Aguiles, 23; Unió, 2.
Sporting, 23; Catalunya, 20.

Amb una sèrie de jocs d'escassa tècnica començà ahir el Trofeu Club Cuba, en el qual un partit només arribà a ésser disputat, que fou el que jugaren el Sporting i el Catalunya, que fins els darrers moments el corratge era indecis. En el matx del primer grup entre els titulars del Catalunya i el John Run, aquest darrer sofrí una desfeta seriosa, que pogué ésser de molta menys importància si els seus elements s'haguessin pres el joc amb més seriositat. En l'altre joc del segon grup, l'Unió, que supleix el Catalunya en aquesta competició, fou amplament batut per l'Aguiles, que apareix, junt amb el Sporting, com a favorit del torneig.

LA III COPA DEL MÓN DE FUTBOL

ITALIA, 4; HONGRIA, 2

París, 19. — Aquesta tarda s'ha jugat a l'Estadi de Colombes la final de la competició de la III Copa del Món de Futbol. Ha guanyat, per 4 a 2, Itàlia damunt d'Hongria.

Automobilisme

L'equip francès Chabaud-Tremeulet vencedor de les vint-i-quatre hores de Le Mans

Le Mans, 19. — Ahir, a les quatre de la tarda, s'inicià la clàssica prova de velocitat i resistència per a automòbils, coneguda universalment per les 24 hores de Le Mans. Participen a la cursa quaranta-dos cotxes de cilindrades diferents, corresponents a les marques «Delahaye», «Talbot», «Alfa Romeo», «Delage», «Riley», «Amilcar», «Simca», etc.

Els primers tombs al circuit de La Sarthe són realitzats a gran velocitat per Dreyfus, sobre «Delahaye»; Sommer a bord d'un «Alfa Romeo», i especialment per Etancelin, el qual, pilotant un «Talbot», ha batut el temps rècord de la volta, la qual ha cobert a la velocitat de 151'785 quilòmetres per hora.

En la segona hora de cursa han abandonat la competició Dreyfus i Chiron, de l'equip «Delahaye», favorit. Sommer estableix un nou temps rècord del circuit, que ha cobert a una mitjana de 154 quilòmetres per hora.

Durant la sisena hora de competició, Etancelin ha hagut d'abandonar, i en el transcurs de la cursa l'han seguit altres participants.

A les set d'aquest matí el nombre de cotxes que restaven en cursa, era de trenta, i la classificació la següent: Primers, Sommer-Biondetti, sobre «Alfa Romeo»; segons, Chaboudy-Tremeulet, sobre «Delahaye»; tercers, Serraud-Caban, sobre cotxe de la mateixa marca. Sommer i Biondetti havien cobert 168 voltes, que representen una distància de 2,266'656 quilòmetres. La mitjana de velocitat era de 141'665 quilòmetres per hora.

A un quart de vuit del matí, el cotxe anglès pilotat per Matisson i Clifford, s'ha incendiat. Els pilots han sortit indemnes del sinistre, els quals s'han presentat a les tribunes a peu.

El cotxe «Simoa», que, pilotat per Gortini-Scarga, es trobava en molt bona posició entre els competidors, també hagué d'abandonar.

A les deu del matí continuaven al lloc de líders de la prova, Sommer i Biondetti, els quals mantenen l'elevada mitjana susdita, i marxaven de manera molt regular.

L'equip francès, constituït per Chaboud i Tremeulet, ha resultat vencedor de les 24 hores de Le Mans. El cotxe «Delahaye» vencedor, ha cobert més de 3,180 quilòmetres, a una velocitat mitjana superior als 132 quilòmetres per hora.

No ha estat batut el rècord existent de les 24 hores de La Sarthe.

BASQUET BALL

EL TROFEU COMISSARIAT

EL BARCELONA, LEADER EN ACABAR LA PRIMERA VOLTA

Els partits

Barcelona, 37; Patrie, 34.
Espanyol, 18; Renaixement, 15.

Amb els encontres de la tercera jornada, fou liquidada la primera volta del torneig, i el Barcelona ocupa el primer lloc després d'haver batut difícilment el Patrie. El Barcelona efectuà en conjunt un excel·lent partit i hom pogué apreciar en gran manera l'avantatge d'actuar en camp propi. L'Espanyol vencé el Renaixement i escapà de la cua, amb gran esforç, puix que els minyons de Sants, donaren un enorme rendiment i aconseguiren d'arribar al descans amb un esperançador empat a sis punts.

L'actual puntuació del Torneig, és: Barcelona, 6 punts; Patrie, 4; Espanyol, 2, i Renaixement, 0.

AI CADCI

El míting del Llibre

Ahir, diumenge, al matí, a la sala d'actes del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, se celebrà l'anunciat Míting del Llibre, que formava part dels actes organitzats per aquella entitat en ocasió de la Setmana del Llibre.

Va assistir a l'acte un públic selecte i nombros. L'ampli local era exornat profusament amb banderes i pancartes allusives.

Inicià els parlaments el secretari general del CADCI, senyor Pere Aznar, el qual exaltà les valors culturals del nostre poble i l'heroisme de la lluita que sostenim contra els invasors. Parlà del llibre com a arma de combat contra la ignorància i contra els qui tractaren de mediatitzar les consciències, mantenint-les en l'obscurantisme. Acabà el seu discurs fent vots per la victòria republicana.

Seguidament parlà el soldat Lluís Luque, en representació dels lluitadors del front. El seu parlament, vibrant i emocionant, fou subratllat amb grans aplaudiments i visques a la República i als seus combatents pel públic.

Pels Amics de la Unió Soviètica va fer ús de la paraula Pau Balsells, el qual remarcà, amb encertades frases, el séc inalterable que per a les conquestes de la civilització han deixat a la història dels pobles els ensenyaments que hom aprèn als llibres. Finalment el senyor Josep Maria Francés pronuncià breus i encertades paraules en nom de l'Agrupació Professional de Periodistes.

Resumí els discursos, Pere Aznar, el qual afirmà novament que les armes republicanes necessiten la victòria que assoliran per a salvar la civilització i la cultura.

No varen prendre part al míting, per trobar-se absents de Barcelona, el conseller-regidor de Cultura, senyor Víctor Colomer, i Josep Pous i Pagès, de la Institució de les Lletres Catalanes.

EL FESTIVAL POPULAR

A la tarda, a la mateixa sala d'actes del CADCI, va celebrar-se l'anunciat festival popular.

El local oferí un aspecte brillantíssim.

La part artística del festival fou justament estimada pel públic nombros que concorregué a la festa.

La petita rapsoda Rosa M.ª Güell i Emilí Peredalta obtingueren llargs aplaudiments.

L'espectacle Aurora Roja assolí un remarcable èxit amb la seva actuació, per moltes maneres considerable. Els quadres, amarats de llum i de color, d'un dinamisme i d'un ritme magnífics, foren saludats amb grans ovacions.

Acabada l'actuació d'aquest espectacle, el secretari general del CADCI, Pere Aznar, féu ofrena del lot de llibres que l'entitat dedica als heroics combatents republicans. Va lliurar les obres al representant del Comissariat General de l'Exèrcit, senyor Crescència Bilbao.

El festival finalitzà amb l'actuació de l'eminent diva Maria Espinalt, que fou aplaudidíssima.

Varen assistir al festival nombrosos representants de l'Exèrcit Popular, els quals foren objecte per part del públic de vivíssimes demostracions de simpatia.

Un ramell de flors ofrenat pel CADCI a l'Exèrcit Popular Regular, fou portat, en acabar l'acte, i en nom del sots-comissari Crescència Bilbao, al monument del doctor Martí i Julià, per escaure's l'aniversari del seu traspàs.

La Cooperació Catalana

Ahir, diumenge, al local de la Federació de Cooperatives de Catalunya va tenir lloc, sota la presidència del de l'Executiu, Felip Barjau, la reunió del Consell General de la Federació. A més del president de l'Executiu, hi assistiren Giménez, Pu-

jol, Torrents i Pané, de la CCC, i Verdura, d'Acció Cooperatista.

En representació de diverses comarques hi havia Noguera, del Vallès Oriental; Torner i Gual, d'Igualada; Zarzoso i Duran, del Baix Llobregat; Barrachina i Pujol, del Barcelonès; Blancafort, de Vic; Amorós, Rius i Huguet, de Garraf; Llasch, del Segrià; Brunet, Pascual i Reixac, de Girona, i Codina, del Vallès Occidental.

En la reunió es parlà de l'assistència dels delegats cooperatius a la reunió del Vint-i-sisè Congrés de la Federació de Cooperatives de França i de les relacions econòmiques entre la Federació regional i la nacional a través de la CCA i la CCC.

Fou objecte d'estudi l'ajornament del Congrés de la Cooperació de Consum catalana. S'acordà celebrar-lo els dies 29, 30 i 31 del proper mes de juliol, a la ciutat de Barcelona.

S'examinaren els temes presentats per a ésser discutits al Congrés, i s'acceptaren els que presentà el Comitè Executiu, que són: 1.ª, creació d'una Caixa de Crèdit Cooperatiu; 2.ª, necessitat d'incrementar els productes COOP, i que totes les entitats federades en formin part, i 3.ª, autonomia administrativa del moviment cooperatiu català. Els cooperadors de les comarques gironines refundiran els seus tres temes en una proposició que presentaran al Congrés.

S'aprovà la Memòria del secretari de la Federació, Celestí Ventura; l'informe del director d'Acció Cooperatista, Jaume Verdura, i l'estat de comptes del període i de la Federació, que llegí Francesc Giménez.

Casa d'Assistència President Macià

Sylvia Sydney en «Madame Butterfly», presentada per Paramount Films, S. A.

Continuant la sèrie d'excel·lents pel·lícules presentades per les millors marques i en obsequi als acollits a la Casa d'Assistència President Macià, fou presentada en la darrera sessió la pel·lícula sentimental *Madame*

me Butterfly, interpretada per Sylvia Sydney, cedida per Paramount Films, S. A.

A més de la projecció d'aquesta cinta, que per ella mateixa representa tot un programa, foren passades

Acrobacias náuticas (documental), *El canto de los pájaros* (dibuixos en colors), *Popeye el marinero i Basta de ruidos*, per Betty Boop. Totes aquestes cintes foren ofertes, també, per la casa Paramount.

HOMENATGE DE CATALUNYA A L'HEROICA 43 DIVISIÓ

Dijous a la nit—en homenatge als heroics combatents pirenencs—tindrà efecte en un teatre de Barcelona un

GRANDIÓS FESTIVAL-MITING

PROGRAMA

- Cobla Barcelona.
- Joana Ribas.
- Elencs de Teatre de Guerra.
- Quartet Barcelona.
- Manolo Gómez.
- Joan Magrinyà-Rosa Segòvia, primera parella de ball del Teatre Nacional de Catalunya, acompanyats per Leopold Cardona.
- PARLAMENTS

Els combatents poden passar des d'avui, dilluns, a les sis de la tarda, a cercar les invitacions al Comissariat de Propaganda de la Generalitat de Catalunya, Aving. 14 d'abril, 442.

En commemoració del XXI.º aniversari de la mort d'un patriota exemplar Homenatge al doctor Martí i Julià

Tal com s'havia anunciat, ahir, al migdia, tingué lloc l'acte d'homenatge al que fou en vida il·lustre patriota i eminent ciutadà, doctor Martí i Julià, amb motiu de commemorar-se el vint-i-unè aniversari de la seva mort.

Fou per davant del monument aixecat a la memòria de l'esmentat patriota, emplaçat a l'avinguda del Catze d'abril, que desfilaron les primeres autoritats i gran nombre de representacions i personalitats per tal de retre el tribut d'acatament i admiració degut al doctor Martí i Julià.

A primeres hores de la tarda, el peu del monument restà totalment cobert de flors, i persistí durant tota la tarda la desfílada de representacions i personalitats. Els primers en acudir foren un grup de nens i nenes de la Casa de l'Infant, de l'Ajuntament de Reraguarda, acompanyats per la directora, Amàlia Alegres, fent ofrena del primer ramell de flors. A continuació, i d'una manera seguida, foren dipositats ramells i corones de flors en nom de S. E. el President de la Generalitat, i, personalment, pels consellers del Govern de Catalunya, senyors Pi i Sunyer, Sbert i Terradellas; l'alcalde de la ciutat, Hilari Salvador; el diputat Soler i Pla, representant del Parlament Català; el diputat senyor Guinart; els regidors senyors Rodríguez Sala i Roc Boronat; Josep M. Poblet, en representació del President del Tribunal de Cassació; Jaume Miravittles, comissari de Propaganda; Xavier Clapés, de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana; Torres i Picart, Perelló, Borrell, Gras, Tarrés i Roure, d'Estat Català; Angelina Ors, de les Seccions femenines del mateix partit; Dolores Bargalló, de la Unió de Dones de Catalunya.

Família Cortiella; Aubeuyzon, l'infant Ramon Sabrià; Moret i Casals, en representació del cap i agents conductors del Parc Mòbil; Pere Aznar i Salvador Roca, del

CADCI; Joan Cornudella i Antoni Andreu, del Campament militar número 1; Abelard Fàbrega, del Casal de Cultura; Ricard Altaba, comissari de la Generalitat en l'Assistència de Refugiats; les Junes directives de l'Orfeó Gracienc i de l'Orfeó de Sants; Carme Cot, Carbonell i Pagès, de la Unió Catalanista; Rotllan i Castanyer, d'Acció Catalana; sots-secretari de Cultura, senyor Frontera; Soler, Marfany, Vives i Amat, de La Falç; Cases, Soler, Biosca i Riera i Puntí, per l'Agrupació de Catalans d'Amèrica; Parramon, Latorre, Homet i Capella, per Pàtria Nova; el comissari Miquel Albert i el tinent Ramon Florença, de les forces del Castell de Montjuïc; un grup de nens de la Residència Martí i Julià, d'Ajuntament Infantil, i moltes altres representacions, entre les quals encara recordem la de la Federació d'Esquerra Republicana de Catalunya, Acció Radical Catalanista, Comitè Central del PSUC, Comitè de Catalunya de la UGT, Néts dels Almojàvers, Casal Català Martinenc, Casal Espartacus, Ateneu Obrer Republicà del Poble Nou, i també de Gràcia; Casal Catalanista d'Esquerra, Aliança Obrera del Districte V, Sang Nova, Ateneu Nacionalista del Poble Nou, Ateneu Obrer Republicà del Districte VI, Cercle Republicà Federal de Sabadell, etc., etc.

També hi acudí Daniel Roig i Pruna, el qual, en representació de les entitats i agrupacions organitzadores i participants a l'homenatge, pronuncià unes breus paraules, enaltint la memòria de l'homenatjat i destacant, ultra altres mèrits, el d'haver Martí i Julià incorporat al moviment nacionalista català una bona part dels principis obreristes que l'informen.

Les Sagetes Roges recitaren algunes escollides poesies del seu repertori, la qual recitació es féu mereixedora de nodrits aplaudiments per part del públic congregat al peu del monument.

Gran funció al Liceu A profit de la Llar de l'Actor Català

Sota el patrocini de la Direcció General d'Assistència Social de la Generalitat de Catalunya, se celebrà ahir, al nostre Teatre Nacional, una solemne i selecta funció a profit de la Llar de l'Actor Català.

El pati, les llotges i els pisos del teatre eren ocupats per complet. No cal dir, doncs, que la magnífica sala oferia un aspecte molt brillant.

Entre els assistents a aquesta bella festa hi havia els consellers del Govern de la Generalitat Antoni M.ª Sbert i Carles Pi i Sunyer, i l'alcalde de la ciutat, Hilari Salvador, acompanyats de diversos consellers municipals.

El President de la Generalitat, senyor Lluís Companys, excusà la seva no assistència al festival a benefici de la Llar de l'Actor Català, per trobar-se lleugerament indisposat, El senyor Companys féu lliurar a l'esmentada institució la quantitat de 5,000 ptes.

Figurava al programa l'obra immortal d'Ignasi Iglésies *Els vells*, que fou interpretada pels nostres primers actors i actrius Enric i Jaume Borràs, Pius Daví, Maria Vila, Maria Morera, Angela Guart, Josep Santpere i Joaquim Montero, amb la col·laboració dels vells actors pensionats. No cal dir que amb un elenc tan triat la producció del nostre Ignasi Iglésies assolí, en el seu desenvolupament, la màxima perfecció. Tots els intèrprets foren aplaudits xardorosament.

Després de l'obra dramàtica, la Banda Municipal de Barcelona, sota la direcció del seu eminent mestre, Lamote de Grignon, interpretà un programa escollit amb la justesa i execució a les quals ja ens té acostumats. El magnífic treball de la Banda fou premiat, també, amb molts aplaudiments.

Finalment tingué efecte un gran concert pels admirats i notables artistes Hipòlit Lázaro, Maria Espinalt, Maria Teresa Planas, Marc Redondo, Emili Vendrell i el veterà dels tenors i vell pensionat Manuel Utor «Musclaire», en el qual col·laboraren destacats elements de l'Orfeó Gracienc i de La Violeta de Claver, tots els quals, com els altres artistes, aconseguiren un èxit rotund.

Tots els qui assistiren a aquesta magnífica festa en sortiren molt complaguts.

VALENCIA

CONCERT DE L'ORQUESTRA SIMFONICA DE VALENCIA

HI ASSISTEIX EL GENERAL MIAJA, QUE ÉS OVACIONAT

València, 19. — Al Teatre Principal s'ha celebrat el quart concert del cicle organitzat per l'Orquestra Simfònica de València. La sala era atapeïda de públic. Hi ha concorregut el general Miaja, la presència del qual fou acollida amb visques i aplaudiments, mentre l'orquestra interpretava l'himne nacional.

Durant la segona part, fou interpretada magistralment la *Quarta Simfonia*, de Beethoven. En acabar-se el concert, es varen repetir els visques i aplaudiments al general Miaja.

LA PREMSA DE LLEVANT DESTACA EL DISCURS DEL DOCTOR NEGRIN

València, 19. — Tots els diaris del matí publiquen en lloc preferent el text del discurs del doctor Negrin, destacant en titulars i entrefiletos les frases més sobresortint de l'oració.

LA TASCA DE L'AJA

València, 19. — L'Aliança Jovenil Antifeixista acordà començar una gran campanya d'agitació, formar brigades voluntàries per a construir fortificacions i refugis i lluitar contra la cinquena columna i els emboscats.

A l'Ateneu Barcelonès Conferència del pare Salvador d'Híjar, caputxí, sobre la descomposició de la zona rebel

Ahir al matí, a l'Ateneu Barcelonès, donà una conferència el pare Salvador d'Híjar, caputxí. L'acte formava part del cicle de conferències organitzat per l'Ateneu Professional de Periodistes i hi assistí molt de públic. Fou presidit per Ferran Pintado, el qual, després d'unes paraules de presentació del conferenciant, cedí a aquest l'ús de la paraula.

El pare Salvador d'Híjar, caputxí, havia escollit com a tema de la seva dissertació «La descomposició de la zona rebel». En començar la seva conferència digué: Una finalitat excelsa ens ha reunit. Retre culte a la veritat. En nom d'ella us dono les gràcies. La meua dissertació es desenvoluparà sota la consigna de la veritat, no res més que la veritat i tota la veritat, consigna exigida pel meu honor, l'única cosa que he salvat del naufragi de la guerra. I precisament fent honor a la veritat he de dir que a la zona rebel han estat traïts els principis sagrats de Religió i Pàtria. En ella ho vaig abandonar tot abans de renunciar al meu honor de bon espanyol. Per a proclamar la veritat no és necessari vestir hàbits religiosos i més quan hom té l'experiència que molts d'aquests han estat convertits en disfresses de renegats i de traïdors.

A continuació, el pare Salvador d'Híjar, llegí uns documents els quals, a més d'acreditar la seva personalitat, recullen el seu pas per la zona facciosa. A Tudela va tenir ocasió de mantenir una estreta relació amb el fill de l'ajudant del general Franco, Díaz i Varela, aconseguint, amb aquest motiu, assabentar-se de dades molt interessants, que és possible que siguin publicades — digué l'orador — un dia no molt llunyà.

Fou a Tudela — afegí el conferenciant — on vaig començar a voler alliberar-me d'aquell ambient falsament patriòtic i religiós i a cercar la ruta que m'havia d'allunyar d'aquells elements deslleials i traïdors a la Pàtria i a la Religió.

Assenyala l'importància numèrica d'italians, de moros i d'alemanys a la zona rebel, i digué que a Burgos, ell i uns altres espanyols, no pogueren dormir sota teulada una nit perquè totes les pensions i tots els hotels estaven requisats per als alemanys i els italians.

Explicà l'odisea que hagué de sofrir per a aconseguir passar a la zona lleial a la República, la qual cosa aconseguí després de molts inconvenients, arribant a la zona lleial després d'haver passat per Gibraltar.

Digué que a la zona rebel no hi ha hagut mai unitat, i enumerà alguns dels fets demostratius que a l'Espanya rebel no hi ha cap cohe-

sió. Esmentà la pugna que hi hagué entre els generals Franco, Mola i Queipo i les desavinences entre requetés, falangistes i monàrquics. Digué que hi hagué un moment, en començar la rebel·lió, que en veure Franco que l'Esquadra no s'unia totalment a la rebel·lió, pensà en rendir-se, i que no ho va fer perquè Mola li va comunicar que disposava de trenta mil homes en peu de guerra.

Assenyala la incongruència que mentre Cabanelles a Saragossa brandava la bandera de la República i acabava els seus discursos amb visques a la República, a Navarra els sublevats alçaren la bandera de la monarquia, i al Sud i a Valladolid hissaren la de Falange.

Alludí al nomenament de generalíssim que fou atorgat a Franco, i digué que tot sembla que es féu amb mala intenció, és a dir, de per riure, hagut esment de la migrada figura física d'aquell.

Afegí que tampoc no hi hagué unitat a la zona facciosa quant a himnes, puix que mentre els uns eren partidaris de la *Marxa dels Voluntaris*, altres n'eren de la *Marxa real* i alguns de l'*Himne de Falange*; aquestes composicions eren interpretades simultàniament.

Esmentà alguns casos demostratius que a la zona facciosa ningú no complia els decrets dictats per Franco, i digué que aquest és una joguina dels alemanys i dels italians. Recollí un rumor que circulà entre els facciosos sobre la mort de Mola, el qual rumor atribuïa aquesta a un acte de sabotatge preparat per Franco per tal de lliurar-se d'un adversari que ell considerava temible en el seu afany de domini.

Digué que a la zona facciosa ja mai no podran arribar a una intel·ligència falangistes i requetés, perquè ho impossibiliten llurs posicions socials, puix que mentre els primers es consideren poble, els segons es creuen la raça dominant que ha de dominar tota la zona.

Alludí a la dolorosa impressió que li va produir veure onejar la bandera d'Itàlia en terres espanyoles quan l'ofensiva dels facciosos per Santander, i digué que si Franco hagués estat patriota s'hauria sotmès a la República abans de veure Espanya sotjada per uns exèrcits estrangers.

Acabà la seva conferència manifestant la seva convicció que a la zona facciosa sorgirà un general, que agrupant els patriotes que no poden suportar la dominació estrangera s'alçarà a favor de la República i de la independència d'Espanya, afegint llur esforç al dels que ací han lluitat sempre pel nostre triomf, que no trigarà gaire a ésser una realitat.

Una gran ovació acollí les seves darreres paraules.

El conseller de Cultura inaugura la Biblioteca Popular d'Esparreguera

Ahir, a la tarda, tingué lloc la inauguració de la Biblioteca Popular instal·lada per la Generalitat a Esparreguera. La Biblioteca ocupa un edifici construït expressament amb aquest objecte i moblat amb molt bon gust. A l'acte de la inauguració, que fou concorregudíssim, assistiren el conseller de Cultura, Carles Pi i Sunyer; el sots-secretari, Ramon Frontera; el director general d'Ensenyaments, Xavier Casademunt; el director del Servei de Biblioteques, Jordi Rubió; els comissaris del Batalló de Transmissions, Genís Alonso i Agustí Bertran; l'alcalde de la vila, Agustí Jorba, acompanyat per l'Ajuntament en corporació, i representants de les organitzacions polítiques i sindicals.

Obrí l'acte la conseller municipal de Cultura Francesca Monné, la qual féu ofrena de la Biblioteca a la Generalitat en nom d'Esparreguera. A continuació el conseller de Cultura, Carles Pi i Sunyer, glossà la significació de l'acte, en un parlament

en el qual féu remarcar la potència d'iniciatives creadores del nostre poble, el qual les sent com un daler de perfeccionament que poden posar-lo com a exemple d'una forma futura de democràcia fonamentada en un ideal d'elevació espiritual, la qual cosa assegura la confiança en Catalunya i els seus destins. Finalment clogué l'acte l'alcalde Agustí Jorba, amb paraules de remerciament als assistents i al Govern de la Generalitat.

Un cop finalitzat, els qui hi assistien visitaren la instal·lació feta a la plaça amb motiu de la Diada del Llibre, i a la qual hi havia una gran animació. Ja al matí, com a inici de la Festa del Llibre, s'havia celebrat un acte de confraternització entre el poble d'Esparreguera i el Batalló de Transmissions, amb motiu del comiat d'aquest últim. Tots els actes foren animats d'un gran fervor espiritual, i demostradors de l'afany de cultura del nostre poble.

ANTÒNIA CAPELLA I GIBERT

VIDUA D'AMADE

HA MORT, ALS 78 ANYS D'EDAT

E. P. R.

Els qui la ploren, fills Elisa, Montserrat, Joan, Mercè, Francesc, Joaquina, Carles i Pilar, fills polítics, néts, besnéts, nebots, cosins i familiars tots, en assabentar de tan dolorosa pèrdua llurs amics i coneguts, els preguen un sentit record i que se serveixin assistir a la casa mortuòria, carrer Rafael Fuster (abans Maria Auxiliadora), n.º 5, Sarrià, avui, dilluns, dia 20, a les onze del matí, per a acompanyar el cadàver a la seva darrera estada.

NO ES CONVIDA PARTICULARMENT

gui inexpugnable. Aquesta formosa capital de Llevant, de vella tradició republicana, no pot ésser menys que la capital de la República, on hom digué: «No passaran!», i no passaran. A treballar, doncs, valencians. A vibrar, com les proximitats del front exigeixen. La reraguarda ha de complir aquesta missió que us exposo i, a més, ha de vigilar els nostres enemics emboscats, als quals esteu disposat a castigar severíssimament. L'exèrcit rendirà el màxim de la seva potencialitat, però vosaltres heu d'estar a l'alçada dels qui us defensen de la tirania estrangera. La victòria de la causa republicana així ho exigeix.»

PER A PRACTICANT

preparem. Cal ésser batxiller o perit mercantil. Escriviu Apartat 743

Al·locució del general Miaja al poble llevantí

València, 19. — El general Miaja ha adreçat al poble la següent al·locució:

«Valencians: L'enemic ha iniciat una operació ofensiva per la zona de Llevant, on ha arribat, després de grans i aferrissats combats, en els quals ha estat durament castigat, a ocupar Castelló de la Plana. El nostre Exèrcit Popular reacciona vigorosament davant aquests atacs i està disposat que la resta de la regió lleuantina no sigui petjada per les tropes invasores. Espanya ha d'ésser només dels espanyols, i per a això les nostres tropes no regatejaran cap esforç ni sacrifici.

Vosaltres, els treballadors de la reraguarda, teniu una alta missió a complir en aquests moments durs: Treballar fins a rendir el màxim de la producció, i fer que València si-

Els EE. UU. revisaran la Llei de neutralitat

Washington, 19. — El president de la Comissió senatorial d'Afers Exteriors, senyor Hittman, ha rebut els periodistes, als quals ha declarat que

en la pròxima sessió legislativa del Congrés, ambdues Càmbres seran cridades a revisar la Llei de Neutralitat.

Els menjadors infantils

(Ve de la pàg. 1)

Acabà remerciant l'entusiasme de tots aquells que han col·laborat en aquesta obra, i especialment els heroics combatents de l'11.ª Divisió, que han apadrinat el primer menjador.

A continuació féu ús de la paraula, en nom dels soldats de l'esmentada Divisió, el comissari Angel Pozo. En avançar-se davant del micròfon, el públic prorrompé en visques a l'11.ª Divisió i al nostre gloriós Exèrcit Popular. Així mateix, es donaren molts visques a Catalunya. Fet el silenci, en nom dels combatents, el comissari Angel Pozo pronuncià les següents paraules:

Poble de Catalunya: Em cap l'honor d'intervenir avui en aquest simpàtic acte. La nostra Divisió, que ha actuat amb tot entusiasme en els llocs de combat, i composta pel millor de la classe treballadora i del poble espanyol, se sent orgullosa d'apadrinar aquest menjador dedicat als infants de Catalunya.

Els nostres caps voldrien ésser ací, però necessitats de la guerra ho impedeixen. Nosaltres, els combatents que hem sabut complir amb la consigna del Govern, de lluitar per a la independència i les llibertats de la nostra terra, també pensem amb els infants de Catalunya i volem contribuir a l'obra de la Generalitat a favor d'aquells infants. Avui, infants de Catalunya, us portem una petita aportació. Els nostres soldats, a honor vostre, han sacrificat molt gustosament cinquanta grams de la seva ració, que és la que us portem avui. I us portem, a més, el primer donatiu en metàl·lic que ens treiem del nostre haver, perquè entenem que després de complir amb el nostre deure en les trinxeres, el primer de tot és procurar per la vostra vida. (Grans aplaudiments.)

Acabà prometent que els soldats de l'11.ª Divisió lluitaran amb tot entusiasme fins a l'esclafament total del feixisme.

Enmig de grans aplaudiments, el públic, dempeus, escoltà la interpretació de *La Jove Guàrdia*, executada per la Banda de l'11.ª Divisió.

EL CONSELLER D'ECONOMIA, JOAN COMORERA

A continuació féu ús de la paraula el conseller d'Economia, senyor Comorera, el qual fou saludat amb grans aplaudiments. Fet el silenci, digué:

Combatents, representants del gloriós Exèrcit Popular! Infants de Catalunya! Mares de Catalunya!

En el curs d'aquesta lluita sagnant contra el feixisme internacional i contra els generals traïdors que han venut la pàtria a l'estranger, hem passat moltes hores d'angoixa i d'amargor, però l'hora d'avui, aquest acte que celebrem, ens compensa de tot.

Aquesta primera realització, la inauguració d'aquest primer menjador infantil que forma part del pla ambiciós de salvar les noves generacions, és per a nosaltres, que ocupem llocs de responsabilitat, un espectacle reconfortant.

Estem lluitant contra l'enemic de les llibertats humanes, per la dignitat del nostre poble. Estem sostenint l'empena dels mercenaris que voldrien arribar al cor de Catalunya i vol convertir els nostres joves en esclaus. En aquesta lluita terrible, la preocupació del Govern de la Generalitat ha estat la dels nostres infants. Als fronts, milers de pares es juguen la vida i donen la sang per a assegurar-vos a vosaltres una vida millor que ells no han tingut. Si els soldats que lluiten a les trinxeres ho donen tot, és just que a la rearguarda ens preocupem de la vida dels infants.

Aquest és l'objecte i la finalitat dels menjadors, la inauguració dels quals

celebrem avui. Els infants són els que sofreixen més les conseqüències de la guerra que ha desencadenat el feixisme. Són els objectius principals dels aviadors del crim, i són també els que passen pel perill terrible de sofrir una depauperació física.

Les mares, tots ho sabem, no poden alimentar com voldrien, com és el seu desig, els seus fills, i per això, per assegurar una joventut sana, hem organitzat, amb l'ajut del President de Catalunya, de la Comissió de la Indústria Gastronòmica i de la d'Espectacles Públics, aquests menjadors per als nostres infants. Em plau reconèixer ací l'abnegada col·laboració i bona comprensió del director general de Proveïments, senyor Trifó Gómez, i del sot-secretari d'Armament, senyor Otero.

Infants de Catalunya: Cada dia que vingueu en aquests menjadors, no oblideu que a les trinxeres els vostres germans, els vostres pares, estan lluitant per al vostre benestar i per al benestar de tots. I aquests lluitadors, quan sàpiguen que els seus fills estan ben atesos, lluitaran amb més braó.

Mares de Catalunya: Esteu segures que els vostres infants seran atesos i vosaltres us podreu dedicar amb més llibertat a les tasques que més beneficien la nostra causa.

Així units, amb aquesta penetració entre els fronts i la rearguarda, l'enemic no passarà i serà rebutjat, no solament a les nostres fronteres, sinó foragitat de tot el territori de la República.

En nom del Govern de la Generalitat, i del seu President, que no ha pogut assistir en aquest acte per trobar-se lleugerament indisposat, declaro obert aquest menjador, i us dic que ben aviat seran inaugurats els de les altres barriades de Barcelona.

El públic ovacionà llargament el conseller d'Economia i victorejà el President de Catalunya, l'Exèrcit Popular i la República.

La banda de l'11.ª Divisió executà els himnes patriòtics *Els Segadors* i l'*Himne de Riego*.

Seguidament fou servit el dinar als infants, el qual va ésser amenitzat per l'esmentada Banda.

A la tarda els infants foren observats amb una sessió de cinema i varietats i berenar.

EL PROFESSOR NAVARRO TOMÁS, EXPOSA, A LA HAYA, L'OBRA CULTURAL DE LA REPÚBLICA

La Haya, 19. — Aprofitant l'estada a La Haya del senyor Navarro Tomás, professor del Centre d'Estudis Històrics de Madrid i director de la Biblioteca Nacional, se celebrà a la Delegació d'Espanya un acte de caràcter cultural, al qual assistiren nombrosos intel·lectuals holandesos. Figuraven entre els presents, els senyors Polak, Van Praag, Prouwer, Salverda, Da Grave, Geers i altres personalitats dels cercles universitaris i literaris de La Haya, Grominga i Amsterdam. Alguns que no hi pogueren acudir excusaren llur absència per escrit, en el qual saludaven el professor espanyol en termes d'efusiva simpatia.

El senyor Navarro Tomás va fer una clara exposició de les activitats culturals desenvolupades per la República durant la guerra. És referir, en primer lloc, als grups de professors i d'investigadors que s'han mantingut sense cap vacil·lació en llurs llocs de treball i han comptat, en tot moment, amb l'ajut del Govern i la cooperació obrera per a continuar llurs publicacions. Tractà, a continuació, de la protecció del tresor artístic, presentant així mateix testimonis de l'interès i entusiasme amb què diversos elements populars han contribuït en aquesta tasca important.

El discurs del President Negrín

(Ve de la pàg. 1)

nos afán de explotación y lucro que el que otros países han cuidado en tales empresas, imprimiéndole el sello de una raza y un idioma, mientras en Europa peleábamos duras jornadas, no puede ser obra de un pueblo inconsciente. Ni se han enterado de que la Contrarreforma — obra genuinamente española — es más que una lucha de religiones y no fué en su inicio, aunque luego degenerase en ello, una lucha pro-ultramonte, sino la refriega entre el sentido español de lo universal y el sentido medio europeo de lo particular. Y eso no lo hace un pueblo sin tesón.

Ignoran que aun en nuestro siglo de mayor decadencia — el siglo XIX — supimos dar al mundo dos conceptos de los que aun vive la contemporaneidad: el de las nacionalidades y el del liberalismo, y eso no lo hace un pueblo invertido y sin directrices potenciales.

Se han equivocado al juzgar sobre nuestra pertinacia. Como se equivocan ahora al sentir fruición porque esta España desagrada vaya a ser botín de piratas y quizá de zafios espectadores, sin darse cuenta de que de este bautizo de sangre resurgirá más entera y potente que nunca.

¡Sí, tenemos motivos para confiar en la victoria! ¡Y tenemos obligación de confiar en la victoria!

¿Por qué, pues, luchamos nosotros?

PER QUÈ LLUITEM

Quando un Gobierno demanda de un pueblo el resistir hasta el último, aun a costa de todas las tribulaciones y de los máximos sacrificios, ha de ser por principios consubstanciales con el pueblo mismo.

No puede pedirlo en nombre de una ideología determinada, de un grupo o de un partido. Ha de ser en nombre de un denominador común de aspiraciones, de aquella suma de obligaciones contraídas con su historia que son deudas a pagar a la posteridad y que constituyen, en su conjunto, anhelos y compromisos, el exponente nacional de un pueblo.

Desde el comienzo de esta trágica odisea, los distintos Gobiernos que se han sucedido han reiterado la afirmación de que luchamos por el respeto de la voluntad nacional.

Lo ha dicho en más de una ocasión la más alta autoridad representativa del Estado, su excelencia el señor Presidente de la República. Lo ha dicho, en octubre de 1936, mi predecesor al afirmar, ante el Parlamento, que luchábamos por una paz que diera a España las instituciones económicas, políticas y sociales que la mayoría del país libremente elija en su día. Y lo repetí yo en cuantas ocasiones he tenido oportunidad de hablar dentro y fuera de España en nombre del Gobierno.

Era, no obstante, conveniente fijar en puntos concretos lo que nos proponíamos en nuestra lucha. Y así surgió el programa de fines de guerra — fines de paz, podríamos decir — del Gobierno.

INDEPENDENCIA D'ESPANYA

Luchamos por asegurar la independencia absoluta de España, sin trabas ni más límites que los que impone un derecho común para es-

L'última part de la seva exposició la dedicà a l'esforç del Ministeri d'Instrucció Pública per a augmentar el nombre d'escoles, millorar la situació dels mestres, crear Instituts on els obrers puguin cursar el Segon Ensenyament, multiplicar les biblioteques populars i respondre per tots els mitjans a l'anhel de cultura que es manifesta vivament en tots els pobles de l'Espanya lleial.

La dissertació del senyor Navarro Tomás fou seguida amb gran interès, i el professor espanyol rebé nombroses demostracions d'adhesió i de simpatia. Representants de diversos centres holandesos l'han invitat a donar conferències sobre la tasca cultural de la República.

tablecer los vínculos y relaciones entre los pueblos. Derecho de recio abolengo español y cuya raíz se encuentra en el dominico Bartolomé de las Casas y hasta en el doctor eximio Pío Pedro Suárez, y en el precursor del Derecho Internacional, Francisco de Vitoria.

Independencia significa liberación de los invasores, significa renunciar a tutelas, significa que se haga al trabajador beneficiario de sus propias tierras y no víctima de la explotación extraña. Significa una vida política y una economía dirigidas, reguladas y explotadas por y para los españoles.

Luchamos por la integridad de España, no admitimos ni desmembraciones, ni hipotecas, ni concesiones en su territorio, en su litoral, en sus ciudades. Ni en la península ni en sus islas. Ni en nuestras posesiones, ni en nuestro Protectorado. Luchamos porque España sin ingerirse nunca, nunca, en la vida interior de ningún país, cuide de sentir como propios los intereses de las naciones de habla y raíz comunes.

Luchamos por una República popular de estirpe democrática, ya que la Monarquía perdió todo vínculo con el sentir nacional y se posesionó la decadencia de España y la pérdida de la propia institución. Una nueva dinastía con un nuevo monarca significaría encadenar a España a la órbita de uno u otro país y jamás traería la paz necesaria.

Luchamos por un Gobierno de autoidad, por un Ejército firme, dependiente de la voluntad nacional expresada por el sufragio. Gobierno que coloque al Estado por encima de los partidos. Unos partidos que consideren su principal misión ponerse al servicio de la colectividad nacional.

Luchamos porque sea la voluntad de España expresada plebiscitariamente tan pronto la guerra termine, la que perfilé y defina la vida política y social de la República.

PERSONALITAT REGIONAL I ESPANYOLISME

Luchamos por que, sin menoscabo de la unidad española, se respete la personalidad de los pueblos que integran España. Unidad hacia afuera; diversidad en el interior. Ha sido la característica de España en sus épocas de apogeo, y toda libertad regional que no vaya en detrimento de España o de otras regiones, debe ser respetada y cuidada. Cuando un país está en su curva ascendente, la variedad aglutina y enriquece, y sólo se convierte en dispersión y debilitamiento cuando el país marcha hacia la decadencia. Nadie quiere la desintegración de España. Si hay quien la quiera, cuéntese enemigo nuestro. Que no estamos dispuestos, en un recordo de una lucha fratricida, a dejar hechos girones cinco siglos de historia. Máxima personalidad regional, en consecuencia, dentro del máximo españolismo.

RESPECTE A LES CREENCES

Luchamos por que el Estado asegure la plenitud de derechos al ciudadano. Respeto a las conciencias y a las creencias. Ni injerencia de la Iglesia como institución en la vida del Estado, ni intromisiones de sus jerarquías en las contiendas ciudadanas. Pero en cambio garantía al ejercicio del culto. Lo debemos a un principio que profesamos. Lo debemos al sinnúmero de españoles que practican religiones positivas. Lo debemos a los millares y millares de católicos que luchan a nuestro lado. Pero aunque sólo fuera uno. Aunque no hubiera ninguno. El Estado no puede permitir la persecución por las ideas. Sería, además, error profundo. Toda persecución hace mártires y los mártires vivifican las creencias. Se encierra en el fondo de todo sentimiento religioso algo de lo más noble del espíritu humano, y si no fuera por un profundo sentido de religiosidad, sería difícil encontrar ánimos y soportar con entereza las duras pruebas a que nuestro país está sometido.

Luchamos por que el fruto de la tie-

rra sea para quien la trabaja. Por suprimir la explotación inicua del individuo por una plutocracia que, a su vez, se convierte en dominadora del Estado, perdiendo de vista — yendo casi siempre en contra — todo interés colectivo. Quien sea propietario gánelo por su esfuerzo y supedita el disfrute de lo suyo al interés supremo de la nación.

NECESSITAT D'UN EXERCIT POTENT PER A LA PAU

Sabemos lo que significa una guerra. No se nos puede negar experiencia. Somos pacifistas; pero, para poder ser, además, pacíficos, necesita España un potente Ejército, en el aire, en el mar y en la tierra, que haga que se nos respete. Sabemos lo que cuesta un Ejército, pero hemos aprendido también lo que cuesta no tenerlo.

Luchamos por unas relaciones internacionales dentro de un régimen de Derecho; pero por unas relaciones en pie de igualdad. Para lograrlo, ningún sacrificio debe escatimarse.

Si mientras dure la guerra hemos de ser duros e inexorables con el enemigo, abierto o encubierto, anhelamos la paz para incorporar a la ingente tarea de reconstruir y engrandecer España a todos los compatriotas que de buena fe quieran cumplir los deberes que a todos nos reclaman. ¿O es que hay quien cree que, después de esta epopeya sangrienta, puede clasificarse a los españoles simplemente en vencedores y vencidos? ¿Hay quien piense que nuestro suelo está tan sobrado de valores que para su reconstrucción podrá prescindirse de unos u otros profesionales de todas las actividades obreras y artífices de todos los oficios, ingenios de toda clase, según la etiqueta o la ficha del sector combatiente? ¿Es que en la paz habría que seguir la lucha fratricida?

No. Y, oídlo bien, aunque a muchos no les agrade: más fácil será entenderse con el adversario de ayer, enemigo de hoy y quizá colaborador de mañana, que con el espectador cauto que con todos quisiera estar bien por poseer una superhombria tan previsora que les veda terciar en la contienda, que espera, en fin, más allá de la barrera, el momento de asaltar y uncirse al carro del triunfador para limpiarle los faldones y oropeles, para luego, cuando en ello no haya riesgo, esterilizarle en su labor con una crítica fría, sin alma ni cariño.

ELS INHIBITS

A esos egoístas de la inhibición que siempre se han creído «dessus de la melée», habrá que recordarles que si hubieran intervenido en su día y en forma ciudadana matizando sus dificultades y limando sus asperezas, quizá se hubieran evitado muchos males.

Hay en ellos muchas competencias. Habrá que utilizarlos. Pero nada más. Porque lo que España necesita serán hombres, no eunucos.

El gobernante que al cesar la contienda no comprenda que su primer deber es lograr la conciliación y la armonía que haga posible la convivencia ciudadana, ¡maldito sea! Pobre España si después de tanta crueldad y de tanto oprobio, no acierta a encontrar los dirigentes que polaricen el interés de sus compatriotas hacia grandes ideales de raigambre histórica y los desvíen del semillero de odios y rencores y de la red de venganzas que una guerra civil tiene... Sería el fin de España.

La máxima aspiración de los hombres de Estado debe ser, que sin transcurrir muchos años, en las estelarias de cada pueblo figuren hermanados los nombres de las víctimas en la lucha, como mártires por una causa de la que debe surgir una nueva y grande patria. Pero eso será luego. Mientras, y para lograrlo, estamos en guerra. Y a ella los combatientes del frente han de ir con coraje y denuedo. Lo que hemos de conquistar merece todos los sacrificios.

Luchamos — sabedlo bien — para que España sea para los españoles. Y lo lograremos.